

**Харківський національний технічний університет  
сільського господарства імені Петра Василенка**

**Навчально-науковий інститут механотроніки та систем менеджменту**

Кафедра безпеки життєдіяльності та права

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ  
«Правознавство»**

**1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

«Правознавство» - це комплексна юридична дисципліна, яка базується на системі наукових знань з різних галузей юридичної науки. Предметом вивчення навчальної дисципліни «Правознавство» є вивчення загальних закономірностей виникнення, розвитку та функціонування держави і права, системи основних понять юриспруденції розуміння суті, функцій, принципів діяльності правових інститутів України, основ та базових принципів галузей права.

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність	076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Освітньо-професійна програма	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Період навчання	Рік підготовки - 3й, семестр – 6й
Обсяг курсу	3 кредити; 90 год, з них: лекції – 15 год, практичні заняття 15 год, самостійна робота – 60 год.
Форма підсумкового контролю	Залік
Викладачі:	к.ю.н., доцент Дуюнова Тетяна Василівна <a href="http://new.khntusg.com.ua/staff/duinova-tatiana-vasilivna-2">http://new.khntusg.com.ua/staff/duinova-tatiana-vasilivna-2</a>

**2. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**Мета дисципліни** - формування у здобувачів вищої освіти розуміння права як відкритої системи, що базується на невід'ємності суспільства від держави, законів від повсякденного життя та розуміння загальних закономірностей виникнення, розвитку та функціонування держави і права, система основних понять юриспруденції, а також таких важливих питань, як структура, форми та механізми діяльності держави і права, співвідношення правових систем, сучасні політико-правові доктрини та базові знання з основних галузей права.

**Завдання дисципліни** – отримання знань про державу і право, розуміння та усвідомлення їх в певній системі; усвідомлення тісного зв'язку між правовими знаннями і суспільними відносинами, розуміння системи загальнолюдських принципів і цінностей,

відображених у Конституції та законах України, правової системи в цілому; виховання у душі прав людини, поваги до людської гідності, розуміння зв'язку між правами і обов'язками людини і громадянина; розвиток розуміння цінності власної особистості і цінності інших людей, впевненості у собі, своїх вчинках та взаємовідносинах з іншими, терпимості й толерантності щодо інших, власного почуття свободи, рівності, справедливості; дослідження та характеристика окремих правових норм цивільного, адміністративного, кримінального, конституційного, трудового, аграрного та земельного права.

**Пререквізити дисципліни:** базові знання з історії та права.

**Компетентності,** які студент набуде в результаті навчання:

- уміння визначати об'єкт та особливості окремих галузей права;
- здатність характеризувати систему права та законодавства України;
- готовність аналізувати особливості організації державної влади в Україні;
- здатність орієнтуватися в системі джерел права України, вміння визначити нормативно-правовий акт, нормами якого регулюватимуться правовідносини в конкретній (запропонованій) ситуації;
- орієнтуватися в чинному законодавстві України, аналізувати зміст нормативних актів; правильно застосовувати відповідне законодавство України;
- використовувати чинне законодавство України для правового регулювання та юридичної відповідальності.

**Заплановані результати навчання.** У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

**знати:**

- основні закономірності становлення та розвитку суспільства, держави, права, а також їх взаємозв'язок та взаємодію між собою;
- основні закономірності організації і функціонування держави, як форми організації суспільного життя;
- основні закономірності розвитку і функціонування права, як способу організації та упорядкування суспільного життя;
- основи конституційного, державного, суспільного ладу та юридичні властивості правового статусу особи;
- форм безпосередньої демократії, конституційно-правові основи організації і здійснення державної влади в Україні;
- основи та базові принципи з конституційного права, основи цивільного, трудового, адміністративного, кримінального, земельного та аграрного права.

**вміти:**

- оперувати основними правовими поняттями і категоріями;
- формулювати основні ознаки, структурні елементи, класифікаційні підстави для видової характеристики юридичних понять та категорій тощо;
- обґрунтувати висвітлюванні державно-правові явища з позиції діючого законодавства, монографічних та інших літературних джерел;
- підтверджувати теоретичні положення та висновки прикладами з юридичної практики;
- самостійно знаходити потрібні нормативно-правові документи для розв'язання юридичної проблеми відповідної галузі законодавства.

**Методи навчання:** практичний, лекційний.

**Форми навчання:** індивідуальні, групові, аудиторні.

### 3. ЗМІСТ І СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів та тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	Загальний обсяг	аудиторних				Самостійна робота	Загальний обсяг	аудиторних				Самостійна робота
		усього	в тому числі					усього	в тому числі			
	лекції		лабораторні	практичні		лекції	лабораторні		практичні			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<b>Змістовий модуль 1</b>												
<i>Основи теорії держави та права</i>												
Тема 1. Основи теорії держави. Функції держави	8	2	1		1	6						
Тема 2. Загальна характеристика держави та державної влади. Форма держави	8	2	1		1	6						
Тема 3. Загальна характеристика держави та державної влади. Форма держави	8	2	1		1	6						
Тема 4. Правовідносини. Юридична відповідальність	8	2	1		1	6						
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	32	8	4		4	24						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<b>Змістовий модуль 2</b>												
<i>Характеристика окремих галузей права</i>												
Тема 5. Основи конституційного права	10	4	2		2	6						
Тема 6. Основи адміністративного права	8	2	1		1	6						
Тема 7. Основи трудового права	10	4	2		2	6						
Тема 8. Основи цивільного права	10	4	2		2	6						
Тема 9. Основи кримінального права	10	4	2		2	6						
Тема 10. Основи земельного та аграрного права	10	4	2		2	6						
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	58	22	11		11	36						
<b>Всього годин</b>	<b>90</b>	<b>30</b>	<b>15</b>		<b>15</b>	<b>60</b>	<b>90</b>		<b>6</b>		<b>6</b>	<b>78</b>

## Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		д/ф	з/ф
1	Основи теорії держави. Функції держави	1	
2	Загальна характеристика держави та державної влади. Форма держави	1	
3	Загальна характеристика держави та державної влади. Форма держави	1	
4	Правовідносини. Юридична відповідальність	1	
5	Основи конституційного права	2	
6	Основи адміністративного права	1	
7	Основи трудового права	2	
8	Основи цивільного права	2	
9	Основи кримінального права	2	
10	Основи земельного та аграрного права	2	
<b>Разом</b>		<b>15</b>	

## Теми для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		д/ф	з/ф
1	Основи теорії держави. Функції держави	1	
2	Загальна характеристика держави та державної влади. Форма держави	1	
3	Загальна характеристика держави та державної влади. Форма держави	1	
4	Правовідносини. Юридична відповідальність	1	
5	Основи конституційного права	2	
6	Основи адміністративного права	1	
7	Основи трудового права	2	
8	Основи цивільного права	2	
9	Основи кримінального права	2	
10	Основи земельного та аграрного права	2	
<b>Разом</b>		<b>15</b>	

#### 4. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ (розподіл балів за темами) \*

Теми змістового модуля		Лекційне заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Експрес-опитування	Модульний контроль	Усього
Змістовий модуль 1	Тема 1	2	3	1	2		8
	Тема 2	2	3	1	2		8
	Тема 3	2	3	1	2		8
	Тема 4	2	3	1	2		8
	Підсумок					10	10
Змістовий модуль 2	Тема 5	2	3	1	2		8
	Тема 6	2	3	1	2		8
	Тема 7	2	3	1	2		8
	Тема 8	2	3	1	2		8
	Тема 9	2	3	1	2		8
	Тема 10	2	3	1	2		8
	Підсумок					10	10
<b>Усього</b>		<b>20</b>	<b>30</b>	<b>10</b>	<b>20</b>	<b>20</b>	<b>100</b>

\* *Примітка*

**Система оцінювання** сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які відповідно до робочої програми дисципліни і включають лекційні та практичні заняття, самостійну роботу, експрес-опитування та підсумковий модульний контроль.

Бали за **лекційні заняття** нараховуються за умови відвідування занять студентами та наявності конспекту.

**Практичні заняття** полягають у опрацюванні практичних завдань, вирішенні завдань та їх своєчасному захисті.

**Самостійна робота** студента полягає у самостійному опрацюванні додаткового матеріалу, написанні рефератів, доповідей, виконанні індивідуальних завдань.

**Експрес-опитування** проводиться викладачем під час занять де оцінюється ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються; ступінь розуміння і засвоєння фактичного матеріалу; вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань; вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації, аналізу та робити висновки.

**Модульний контроль** знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення підсумкового зрізу знань з змістового модулю, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, вміння формулювати своє ставлення до навчальної дисципліни тощо.

**Підсумкова оцінка** з дисципліни визначається з урахуванням балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою.

Студент вважається атестованим, якщо сума балів, одержаних за результатами поточного/підсумкового/семестрового контролю успішності дорівнює або перевищує 60 балів.

**Шкала: національна та ECTS і критерії оцінювання до визначення рівня знань і навичок**

### Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

#### Критерії оцінювання:

«Відмінно» (90-100 балів) – студент виявляє всебічні системні і глибокі знання програмного матеріалу, вільно оперує матеріалом, чітко володіє понятійним апаратом, уміє аналізувати і робити висновки;

«Дуже добре» (82-89 бали) – студент виявляє широкий професійний кругозір, уміння логічно мислити, виявляє достатньо системне і глибоке знання програмного матеріалу, чітко володіє понятійним апаратом, проте у відповідях допускаються окремі неточності, які не змінюють суті питання.

«Добре»(74-81 бали) – студент виявляє достатньо глибоке знання програмного матеріалу, володіє понятійним апаратом, вміє аргументувати свої відповіді, проте у відповідях допускаються неточності, які впливають на чіткість.

«Задовільно»(64-73 бали) – студент виявляє не достатньо глибоке знання програмного матеріалу, в основному володіє основним понятійним апаратом, але допускає принципові помилки;

«Достатньо»(60-63 бали) – студент виявляє слабкі знання, у відповідях не точно формулює причинно-наслідкові зв'язки між явищами і процесами, оперування фактами відбувається на рівні запам'ятовування, допускаються значні помилки.

«Незадовільно» (35-59 бали) – студент виявляє значні прогалини в знаннях основного програмного матеріалу, у володінні окремими поняттями, не знає більшої частини фактичного матеріалу, не вміє встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між явищами і процесами, завчивши матеріал без його усвідомлення.

### 5. ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика курсу передбачає відповідальність викладача і студента; прозорість оцінювання; інформування та реалізація політики академічної доброчесності.

Порядок зарахування пропущених занять відбувається у формі усного опитування (при пропусценні лекції) та виконання індивідуального завдання (при пропусценні практичного заняття). При цьому враховується причина пропуску занять: при відсутності за поважної причини відпрацювання зараховується з коефіцієнтом 1,0, при відсутності поважної причини – 0,5.

### 6. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Правознавство / За ред. М. Настюка. 2-ге вид. Львів: Світ. Вид-во Львів. ун-та, 1995. 272 с.
2. Конституційне право України : підручник / М-во освіти і науки України ; За ред. Ю. М. Тодика, В. С. Журавського. Київ : Ін Юре, 2002. 542 с.
3. Кельман М. С. Загальна теорія держави та права: підручник. Львів : Новий світ-2000, 2003. 581 с.
4. Цивільне право України : Академ. курс: У 2-х т.: підручник / За заг. ред. Я. М. Шевченко. Т.1 : Загальна частина. Київ: Ін Юре, 2004. 520 с.
5. Конституційне право України: навч. посіб. для студ. вузів: Хрестоматія / Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого; Упоряд.: В.С. Журавський, Ю.М. Тодика. Київ : Ін Юре, 2004. 882 с.
6. Цивільне право України : Академ. курс: У 2-х т.: Підручник / Нац. акад. наук України ; Ред. Я.М. Шевченко. Т.2 : Особлива частина Київ : Ін Юре, 2004. 406 с.
7. Правознавство: підручник / За ред. В. В. Копейчикова, А. М. Колодія. Київ: Юрінком Інтер, 2004. 752 с.
8. Основи права України: навч. посіб. для студ. вузів / В. Я. Бурак, В. К. Грищук, О. В. Грищук та ін.; За ред. В.Л. Ортинського. Львів: Оріяна-нова, 2005. 366 с.
9. Шляхтун П. П. Конституційне право України : слов. термінів / П. П. Шляхтун. Київ: Либідь, 2005. 568 с.
10. Правознавство: підручник / за ред. В. В. Копейчикова, А. М. Колодія. Київ: Юрінком Інтер, 2005. 752 с.
11. Цивільне право України : підручник : у 2-х кн. / за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової. 2-е вид., доп. і перероб. Київ: Юрінком Інтер, 2005. 736 с.
12. Цивільне право України : підручник : у 2-х кн. / за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової. 2-ге вид., доп. і перероб. Київ: Юрінком Інтер, 2005. 640 с.
13. Нагребельний В. П. Фінансове право України : заг. частина : навч. посіб. / В. П. Нагребельний, В. Д. Чернадчук, В. В. Сухonos. Суми: Університет. кн., 2004. 320 с.
14. Щербина В. С. Господарське право : навч. посіб. / В. С. Щербина. 3-тє вид., перероб. та доп. Київ: Юрінком Інтер, 2006. -656 с.
15. Муніципальне право України : підручник / за ред. В. Ф. Погорілка, О. Ф. Фрицького. 2-е вид., перероб. і доп. Київ: Юрінком Інтер, 2006. 592 с.
16. Історія держави і права зарубіжних країн: (серед. віки та ран. новий час) / за ред. Б. Й. Тищика. Львів : Світ, 2006. 696 с.
17. Нотаріат в Україні: підручник / за ред. В. В. Комарова. 2-е вид., перероб. і доп. Київ: Юрінком Інтер, 2006. 320 с.
18. Теорія держави і права : підручник : академ. курс / О. В. Зайчук, А. П. Заєць, В. С. Журавський та ін. 2-е вид., перероб. і доп. Київ: Юрінком Інтер, 2006. 688 с.
19. Шаповал В. М. Конституційне право зарубіжних країн : підручник / В. М. Шаповал. Київ: Юрінком Інтер, 2006. 496 с.
20. Комарницький В. М. Екологічне право : навч. посіб. для студ. вузів / В. М. Комарницький, В. І. Шевченко, С. В. Єлькін. 3-тє вид. Київ: Центр навч. л-ри, 2006. 223 с.
21. Єрофеєнко Л. В. Правознавство : навч.-метод. посіб. / Л. В. Єрофеєнко, В. М. Бережний ; ХНАДУ. Харків: ХНАДУ, 2007. 176 с.
22. Понікаров В. Д. Цивільне право: навч. посіб. для студ. вузів / В. Д. Понікаров, С. М. Попова, Д. В. Назаренко. Київ: Центр навч. л-ри, 2007. 196 с.
23. Гуменюк Б. І. Дипломатична служба : правове регулювання : навч. посіб. для студ. вузів / Б. І. Гуменюк. Київ: Либідь, 2007. 223 с.
24. Остапенко О. Г. Господарське законодавство та претензійно-позовна робота : конспект лекцій / О. Г. Остапенко, О. М. Перунова ; М-во освіти і науки України ; ХНАДУ. Харків: ХНАДУ, 2009. 174 с.
25. Господарський кодекс України : чинне законодавство зі змінами та допов. станом на 1 лют. 2011 р. : (офіц. текст). Київ: Вид. Паливода А. В., 2011. 189 с.

26. Цивільний кодекс України : станом на 15 лист. 2010 р. Харків: Одиссей, 2010. 368 с.
27. Основи конституційного права України : конспект лекцій / О. Г. Остапенко, Я. Г. Гриньова, С. В. Селезень, Л. В. Леонтєва ; М-во освіти і науки України, ХНАДУ. Харків: ХНАДУ, 2010. 139 с.
28. Шевченко Л. А. Екологічне право : курс лекцій / Л. А. Шевченко ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ХНАДУ. Харків: ХНАДУ, 2011. 208 с.
29. Леонтєва Л. В. Правоведение : конспект лекцій / Л. В. Леонтєва ; М-во образования и науки, молодежи и спорта Украины, ХНАДУ. Харків: ХНАДУ, 2011. 106 с.
30. Єрофеєнко Л. В. Адміністративне право : навч.-метод. посіб. / Л. В. Єрофеєнко; М-во науки і освіти, молоді та спорту України, ХНАДУ. Харків: ХНАДУ, 2013. 172 с.

Укладач \_\_\_\_\_  
(підпис)

(Т.В. Дуюнова)

Завідувач кафедри БЖ та права \_\_\_\_\_  
(підпис)

(М.М. Кірієнко)

Очільник науково-методичної  
роботи дирекції ННІ МСМ \_\_\_\_\_  
(підпис)

(М.Л. Шуляк)

Силабус затверджено на засіданні кафедри  
Безпеки життєдіяльності та права  
Протокол від 4 лютого 2020 року №3